

Zprávy z hranic

VELKÝ POLITICKÝ PŘEVRAZ

Království přeměněno revolucí v republiku. — Král s celou rodinou na útěku. — V čele vlády básník a učenými profesory.

Minulý týden byl pro Evropu dějinným. Portugalsko přestalo existovat jako království a revolucí, vedenou republikány, k nimž přidalo se skoro veškeré lidstvo a vojsko, přeměněno v republiku. Revoluční hnutí bylo patrným síce již po delší dobu, ale zjevně vypuklo včera týden a sice v noci, kdy republikáni spolu s vojskem, jež už se k nim přidalo, jalo se bombardovat v Lisaboně královský palác, kterého se zmocnilo za dobu velice krátkou. Povstaleci byli vedeni vysloužilým admirálem Carosem Reísem. Válečné loďstvo, kotvící v přístavu, velmi činně pomohlo k povstání. Stejně bylo tomu i s dělostřelctvem. V ulicích svedeny byly tuhé boje a zprávy oznamují, že počet padlých a raněných činí několik tisíc. Povstání důkladně bylo připraveno a to tak tajně, že vláda o něm neměla nejmenší tušení. Král Manuel, sotva padly první rány, byl svými věrnými vyzván, aby přehlé. Neuchýlil však tak. Setrval dlouho do noci a teprve, když viděl nezbytné, dal se na útěk spolu se svým strýcem vévodou z Oportu. Tento byl těžce raněn. Koluji pověsti, že se mladý král sám pokusil na útěku o sebevraždu. Sotvaže dojel k místu, kde meškala královna vdova Amelie a královna Maria Pia, dal se spolu s těmito dopravit na královskou yachtu, která královské uprchlíky, jedouc plnou parou, zavezla do vod Gibraltaru, kde jsou nyní všichni členové královské rodiny portugalské pod ochranou Anglie. Po celou dlouhou dobu nebylo v Lisabonu vůbec nic známo o tom, co se stalo s králem a kde se též zdržuje. Lid, opilý nadšením, procházel ulice za zpěvu portugalské "Marseillaisy," strhávaje všude královskou vlajku a nahrazuje tu novou vlajkou republiky červené a zelené barvy. Dnes týden prohlášena byla republika a v čelo nové vlády postaven Theophilus Braga. Těž je profesorem portugalské literatury a básníkem. Vydal čtyři svazky básní a několik děl o národním hospodářství. Jest jedním z republikánských poslanců, kteří byli v Lisabonu v srpnu zvoleni. Ministrem spravedlnosti je Alfonso Costa, který je profesorem práva a skvělým řečníkem. Zahraniční záležitosti má v ruce Bernardino Machado, který je nejprednější politikem republikánské strany a výše kandidátem prezidentství nové republiky. Zastupujícím profesorem. Další portfejlly svěřeny finance Baziliovi Tellesovi, veřejná práce Antoniu Loureiro Gomesovi, vojenská plukovníkovi Barretovi, vnitra Antoniu Almeidaovi a občanským gubernérem lisabonským ustanovena Eusebio Leao. Nová vláda hned po prohlášení své proklamace oznámila politický převrat v Portugalsku všem mocnostem. Zahraněční sbor diplomatický obdržel se s velkou rezervou a vlády zachovají se dle rozhodnutí Anglie, která má jako nejvíce v Portugalsku zájem. Jinak jsou ochotny novou republiku uznati. Americká vláda vykáže, bude-li mít republika trvalý podnik. Anglie a Amerika vyslaly do portugalských měst své válečné lodě ku ochráně námořních vyhledávacích. Ne- je politický převrat ten označují je Benga, jako nový výsoký filosofického vývoje. Dnes došlo krev a smrti nepočítají. Ty však jsou již více postřehovatelny. Jest se ve vyhledávání unáší a kněží. Všechny kláštery jsou již vyklizeny a v jejich přízemí sta-

dených padlo mnoho životů na obou stranách. Papežský nuncius je již spolu se vším vysokým klerem za hranicemi. O příčině politického převratu v Portugalsku kolují různé verze. Dle jedné před monarchie zavinila naprostá neschopnost králova, jeho netečnost a zhyralost, která při zubožených a sehátralých finančních poměrech zemských lid přímo pobuřovala. Zvláště velkou nevolí působil mezi lidem králův poměr s krásnou zpěvačkou a tanečnicí Mme. Gaby Deslysovou, které věnoval obrovské sumy peněz a mnoho klenotů. Deslysová je prý to vlastně, která krále stála trůn a korunu. Vystupuje nyní ve Vídni a přijala nabídku z Ameriky, kam přijede ještě tuto sezónu a za své "umění" bude dostávat \$25,000 (!) týdně. Dost možná, že Manuel přijede s ní. Jiní tvrdí, že nynější převrat znamená jen rozlukou státu od církve, což by za monarchie nebylo možným. Třetí ko- nečně tvrdí, že tato poslední revoluce byla jen další kapitolou z povstání před dvěma roky, kdy byl zavražděn Manuelův otec a bratr. Manuel nastoupil potom vládu sám a za krátkou tu dobu vystřídal šest kabinetů. Manuel odebíhal s jevitě evropských dějin politický člen královské rodiny Braganza, která je spřízněna s panovníckými rodinami italskou a anglickou. Král sám je teprve 21 roků star. O tom, co zamýšlí a kde se bude zdržovati, není do- sud nic známo. Jsou obavy, že v souvislosti s těmito událostmi v nejbližší době dojde k velikým nepokojům ve Španělsku.

ČECHY.

Dle telegrafické zprávy z Prahy, nabýly demonstrace v Kludně proti stále citelnějšímu zdražení masa povážlivě tvárnosti. Tisíce lidí plní ulice, a něž doehází ke hlucným výjevům. Český ministr zdravotní záležitostí Coudenhove byl od úřadu v Kludně telegraficky požádán o pomoc, aby množství lidu mohlo být zdrženo od osudných násilností. Na žádost tuto byly neprodleně poslány do Kludně jeden praporek pěchoty a tři skadrony jízdy. Pražské "Národní Listy" ze dne 24. září přinášejí následující zprávu: Ve svém bytě v Karlíně zemřel včera dopoledne bývalý starosta svatovítské záložny P. Jan Drozd. Při vzpomínce na jeho jméno vynořuje se celá historie vykradené záložny v řetězové ulici na Starém městě pražském. — Se strany obec pražské konají se v těchto dnech pilné přípravy, aby tělesné pozůstatky učitele národů Jana Amosa Komenského byly převezeny do Prahy a zde slavně pochovány na hřbitvoch Olšanských. Za účelem přišlých opatření odjedou do Prahy zastoupení obce pražské pp. n. rada Hudek a konservátor Herain.

RAKOVSKO-ÚHERSKO.

Uherský sněm se pohybuje zase ve znamení nepokojů. Poslanecká Polonka prudce útočí na trujspolek. Delegace uherská sejde se s rakouskou. — Belgie král na výletě obare a při té příležitosti byl jmenován majitelem 27. úřadského pluku pěšího. Vedle toho odjede i velkokrálovská sv. Štěpána a jeho chof řád chofuřny Alibity. — Vítězný advokát Eber byl zatčen pro velké peníze podvody. — Z Torstu se oznamuje, že jistý mexický badatel, profesor Herzer je s tu chemikem sestou vystupit luhký stavěk. Rakovský sněm své však tomu nevěří.

NĚMECKO.

Ríšský kancléř posílá četnými listy novému dopis, v němž vy- sloveje politický náhled na to, co při nepokojích v Masabitu bylo několik českých novinářských zpravodajů poručena. — Ušetřil Vilém učilí představený univerzity Columbia, N. M. Butlerovi řád čestného člena své školy s květinou. Jest to nejvyšší vyznamenání, jež kdy

JAROSLAV KOČIAN.

V příležitosti koncertu, který Jaroslav Kocian uspořádá v Omaze v pátek večer, dne 4. listopadu t. r., v divadle "Lyric", připínáme podobiznu slavného mistra v předstředí, že se tím zavděčíme všem svým zdejším příznivcům a členářům. Jaroslav Kocian není veřejnosti zdejším neznám, neb zde už před několika roky vystoupil. Jeho umění se však od té doby do té míry prohloubilo, že vesměr evropská kritika staví slavného našeho krajana na čestné místo v řadě největších houslových virtuosů celého světa. Kocianův přednes je tím, co dnes uchvacuje celý hudební svět a co jež činí miláčkem všeho posluchačstva. Jeho americké turné rozvrženo je na 75 koncertů, které se budou konati pořadem ve všech velkých městech Unie od Atlantického oceánu až k Pacifiku. Jeho poslední úspěchy v Evropě, zvláště však v Rusku a v Itálii, byly tak velké, že mu pojistily hrůz epitheton "druhý Paganini". Omazskou veřejnost, zvláště však krajany slavného mistra, čeká koncertem tím požitkem vzácné ryziho umění.

Američan obdržel.

— Ve střede mezi policií a stávkujícími dělníky v Kolíně n. R. bylo 30 osob pora- něno. Jeden policejní strážník nejspíše svým poraněním podlehe. — Z Hamburku se sděluje, že sdru- žení zaměstnavatelů kovového prů- mysly uveřejňuje prohlášení, dle něhož jsou vyhlášky na vyřízení neshod s lodními dělníky přízni- vější než dříve. Dokonce mluví se již o úplné dohodě.

ITALIE.

Aviatik Tabutano vykonal let ze Španělska do Francie přes Pyreneje. Potud zprávy o tom z Biarritz.

FRANCIE.

Autor "Chanteleu," spisovatel Edmond Rostand přijede do Ameriky a tu lid zdejším sezná Francouze, jenž mnoho řečí nenadělá. — V Paříži konal se mezinárodní sjezd učenců a lékařů, pátrajících po prostředku k léčbě rakoviny. Spoj. Státy byly detně zastoupeny. — Automobilismus ná se ve Francii potlačovati všechny společenské hry. — Na ostrově Korsika řádí prý cholera. — Parník "Ros- phure" byl v Marsellě zadržén v karanténě. — Guvernér ostrova Madagaskaru oznámil, že na ostro- vě zřel aeroplanový pošt.

RUSKO.

Hrabě Lev Tolstoj uveřejnil protest proti zákonu, nutilém židy, aby byli pouze ve vyká- zaných městech. Poručuje prý se tím přirozené právo pohybu občanů na zemi. — Na ministerstvu dala z Friedberga v Holandsku depek, kterou potvrduje ser M. kulař ustanovení Sergia Sazonova se nástupce ministra zahraničních záležitostí Kerenského a tento byl ustanoven za vyslanca do Francie na místě Nelobova.

ANGLIE.

Velká mezinárodní záhada, kdo našel se dr. Frederick A. Cook, byla konečně rozřešena. New York World jej konečně uznal. Vytvořil tento, který byl ochycen jako nájský močůl, kterého jménem nájsa ložárny byly oblažen a jasně učilyly un-

Hogan lodní společnosti náležející parník "Monadnock," byl také ohněm částečně poškozen.

K bombovému atentátu.

Peněžní odměna, jež byla vysazena na zatčení a uvězení těch, kteří dynamitem zničili budovu časopisu "Times" v Los Angeles, Cal., byla s nížena o \$100,000 na \$35,000, kterou smu purkmistr Alexander považuje za úplné postačitelnou. Policie je toho domně- ní, že se na atentátu tom podílelo nejméně osm mužů. A sice myslí tajní policisté, že atentát byl peč- livě připraven, takže pachatelé mě- li prý pak dost příležitosti uprchnouti. Dle jejich mínění budou dpa- něni, podáří-li prý se to vůbec, daleko od místa činu.

Z OMAHY.

— V neděli byl v Omaze slavnostním způsobem vysvěcen nový německý presbyterianský kostel na 20. ul. a Willis ave. — Ve čtvrtek vrátili se do Omahy z Paříže manželé Borglumovi, známí zdejším majitelé klavírní školy, která se těší nejlepší pově- stí po celých Spoj. Státech. Man- želé Borglumovi, jak známo, vezli v červnu do Paříže nadanou kra- janku našj sl. Marii Mikovou, kte- rá se tam zdokonaluje nyní v hu- dební kolleji Swager-Swaynové. — Ve čtvrtek konal se v Omaze s vojenskými počtemi pohřeb ze- snulého poručíka Louisa H. Kil- bourna, jenž v úterý ráno zemřel ve vojenské nemocnici ve Fort O- maha. Jeho tělesná sehraňa, jež byla vezena na lafetě dělové, ulo- žena byla k věčnému odpočinku na Forest Lawn hřbitově. — V Omaze událo se za dobu Ak-Sar-Ben slavností několik pří- padů přepadení a odvážných krá- deží. Policii pak podařilo se sko- ro všech ptáček se zmocnit. I ně- kolik úrazů vykazuje minulý tý- den. Z přeplněných kar vypadlo mnoho cestujících a buď více nebo méně se zranili. Za smrtelné po- ranění bylo označeno zranění 20- letého J. W. Sullivana z č. 2114 Chicago ul. a 50leté pí. Barbory Warnerové z West Point, Neb. Oba hned po úrazu byli dopra- veni do nemocnice sv. Josefa. — "Prodaná nevěsta," veselo- hra se zpěvy a tanci, upravená pro děti Frant. Hurtem (zpěvy jsou z opery "Prodaná nevěsta"), se- hraňa bude dítkami České Svo- bodné školy v neděli, dne 13. listo- padu, v Sokolovně. Vstupné 25c, vyhrazená sedadla 35c a 50c. List- ky na vyhrazená místa možno před- em zakoupiti v lékárně p. E. Čer- máka na rohu 13. a William ul. Sbor Zástupců České Svobodné školy.

Zprávy americké.

ČTYŘI MĚSTA ZNICHENA PO- ZÁREM.

Na 300 osob přišlo o život. — Jed- nou tolik lidí zbaveno přístřeší.
Minnesota městečka Beaudette, Spooner, Pitt a Graeton byla v minulých dnech úplně zničena požárem, který zasáhl obrovskou rozlohu lesů. Plameny byly hná- ny prudkým větrem a proto na jakoukoli záchranu nebylo nej- menší pomýšlení. Lidé hleděli vy- váznouti alespoň holými životy. Mnoho jich však uhořelo. Doud bylo nalezeno jen 75 mrtvol. Sou- dí se však, že mrtvých bude přes 300. Jednou tak velký počet o- sob je bez přístřeší. Zachráněni utekli daleko do lesů, ve kterých nyní hladí. Veliká panika v ve- lém okolí.

Opětná katastrofa na dráze.

Nedaleko Stanton, Ill., a sice na zátočné příčce svahu Dickerson, srážily se dvě trojlové káry. Základů 37 a 26 raněných. Strá- ka zavazacím neposlechnutím roz- ház.

Z cenzurní úřadovny.

Dle zprávy státního úřadu, na- řídil následující tabulka nyní obyvatel: Cedar Rapids, Ia., 32,811; vzrostl o 1,154 nebo o 3.3 procent; Council Bluffs, Ia., 30,292; vzrostl o 3, 000 nebo o 11.3 procent; Wheeling, W. Va., 46,841; vzrostl o 2,180 nebo o 4.2 procent; Wallingford, Conn., 11,155; proti 6,737 v roce 1890.

Známa škoda na dráze.

Pier C dráhy Southern Pacific Terminal Co., v Galveston, Tex., byl mořem ohrazen. Škoda činí \$120,000, je sice kryta pojistěním

ČESKÉMU VOLICŤTVU!

Velká politická organizační schůze.

Tuto sobotu o 8. hodině večerní zahájena bude v Národní síni na již. 13. a William ul. velká politická schůze, jež je svolána za účelem zorganizování českých voličů ve všech wardách a precinktech jakož i rozhovoru o tom, jak se bude voličstvo, zvláště však Čechůn, zachovati o volbách, jež se konají již dne 8. listopadu. Čestí občané a voliči! Jednání schůze vzhledem k blížícím se volbám bu- de nejmýšle důležitější a proto i Vaše přítomnost nejnmutnější. Dostavte se do jednoho.

Svolovací výbor.

tovského bude účinkovati. O do- bré zákusky bude náležitě postar- áno. Vstupné 25c osoba a začá- tek o 8. hodině večer.

— Omaha bude mít v nejbli- žších dnech novou linii elektrické pouliční dráhy, která bude pro obyvatele jako zdejším tak south- omazské velkou výhodou. Vozy její budou jezdit od 35. a L. ul. v South Omaze jatkami až ke 24. ul. v South Omaze a po té po 24. ul. v Omaze podle Creightonovy kole- je až ke Cumming ul.

— Známý omazský smířec soud- ce William Alstadt byl ve čtvrtek večer na 15. a Farnam ul. kopnut koněm a vážně poraněn na levé noze.

— Spolek sv. Cyrilla a Metho- děje, č. 1, uspořádá v sobotu, dne 29. října t. r. v síni Bratří Divišů svůj velkolepý ples, na který čte- níře svoje již nyní upozorňujeme s připomenutím, že chystaná zába- va poskytá všem účastníkům příleži- tost pravého českého a sousedské- ho pobavení. Výborná hudba a chutné zákusky. Vstupné 25c a začátek o 8. hodině večerní.

Osobní

— Paní Anna Čudová, jež nyní tráví klidné dny zaslouženého od- počinku se svým mužem p. Jos. Čudou ve Weston, Neb., dlela ná- věstí u rodiny svého zetě p. J. F. Příhyla a včera vrátila se do svého domova.

Předplatte sobě na "Če- sko-Americký Venkov".

Nejlep- ší hospodářský list. Pouze \$1.00 ročně.

— Členky řádu Dobromila, čís. 116, ZČBĚI, uspořádaly v pondělí večer překvapenku (surprise party) na svoji sestru, paní Františku Vančurovou, a sice na oslavu 50. výročí její narození. Do útul- ného bytu oslavenkyně na sev. 20. ul. dostavily se vedle členek řádu jmenovaných i sestry od řádu Do- broslav z David City, Neb., a sice veřejnosti dobře známé dopisova- telky do Ženských Hlídky v Pokroku Západu, pí. Antonie Vítámvásová a pí. Františka Otoupalíková jako- ž i paní Donátová, manželka chvalně známého jednatele Trho- rova Hofského vna. p. H. Donáta, bývalého lastinského v Platts- mouth. Vedle jmenovaných dam přišly ještě i členky sboru Vlasti- slava, č. 29, JČD, a tak se sešel veliký počet přítelkyň paní Vanč- rové, které tak dokázaly, jaké úte- chivosti a lásky těší se nejen ona sama, ale i celá rodina. Přiznava- je se záhy rozvíhala mezi všemi přítomnými srdečná a nemenná záhava, k níž neoubal měrou přis- toupily pí. Vančurovy a Spilhořy královny zpívou a přeslouhy hu- debními. Při večerí sledovala předsedka řádu Dobromila, paní M. Baršková, sestře Vančurové pěkné granatové šperlíky se špo- ušinkou v prstěch ještě mnoha a mnoha šťastných let dalších žití v kruhu svých milých a všech tak ostatních. Paní Vančurové dostala ve svůj darů dalších, kterých je ve- lká řada. Společnost bavila se dlouho přes pilnos. K četným přá- sům, jasně byla paní Vančurová při této příležitosti zahrnuta, čestným přivítáním i svoje 4 vo- lání "Ve slávě upokojenosti a štěstí k dalšímu podání!"